

To: [redacted] [redacted]@minvws.nl]; [redacted] [redacted]@minbzk.nl]
Cc: [redacted] [redacted]@minvws.nl]; [redacted] [redacted]@minbzk.nl]; [redacted]
 [redacted]@minbzk.nl]; [redacted] [redacted]@minvws.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 9/3/2020 11:40:42 AM
Subject: RE: Ventilatie stemlokalen Sint Eustatius
Received: Thur 9/3/2020 11:40:43 AM

Het advies van het RIVM is dus om in elk geval te zorgen voor voldoende luchtverversing. Dat kan door deuren en ramen open te zetten, waardoor er luchtdoorstroming ontstaat. De ventilator in het raam om dit nog te versterken is hiervoor misschien niet eens nodig.

(plafond)ventilatoren en bepaalde airco's blazen de lucht vooral rond in dezelfde ruimte. Er wordt afgeraden die te gebruiken, in elk geval als er verder geen luchtverversing plaatsvindt. Wanneer dat wel het geval is kan het minder kwaad, maar moet nog steeds opgepast worden dat mensen niet in een luchtstroom na elkaar komen te zitten/staan.

Groet,
 [redacted]

Van: [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 3 september 2020 10:23

Aan: [redacted] [redacted]@minbzk.nl>; [redacted] [redacted]@minbzk.nl>

CC: [redacted] [redacted]@minvws.nl>; [redacted] [redacted]@minbzk.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbzk.nl>; [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Ventilatie stemlokalen Sint Eustatius

Urgentie: Hoog

Hallo [redacted]

Je vraagt mij om mijn licht te laten schijnen over een nogal technische kwestie. Weliswaar houd ik mij, net als [redacted] vanuit het VWS corona team bezig met het onderwerp ventilatie, maar alleen in beleidsmatige zin.

Als er wetenschappelijke of technische vragen komen schakelen wij met het RIVM. Ik wilde je dan ook doorsturen naar het RIVM totdat ik zag dat je daar al contact mee hebt gehad. Helaas kan ik je dus ook niet verder helpen.

Maar wellicht dat je BZK-collega's die over het Bouwbesluit gaan dat wel kunnen. Ik heb deze mail daarom ook naar [redacted] gestuurd. Zijn staat in de "aan" dus je hebt meteen haar mailadres.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted] [redacted]@minbzk.nl>

Verzonden: dinsdag 1 september 2020 23:27

Aan: [redacted] [redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] [redacted]@minvws.nl>; [redacted] [redacted]@minbzk.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbzk.nl>

Onderwerp: Ventilatie stemlokalen Sint Eustatius

Urgentie: Hoog

Beste [redacted] uit de afwezigheidsassistent van [redacted] maak ik op dat jij ons mogelijk verder kunt helpen met de vraag welke richtlijn Sint Eustatius zou moeten hanteren voor de ventilatie van de stemlokalen tijdens de eilandsraadverkiezing van 21 oktober 2020. Stata is voornemens wat de ventilatie betreft het advies van de GGD ter plaatse te volgen, inhoudende: Op de dag van verkiezingen geen gebruik te maken van de airco maar om deuren en ramen open te zetten. Vóór het raam dient dan een ventilator geplaatst te worden die naar buiten blaast dit zou een luchtstroom tot gevolg hebben waarmee de lucht in het stembureau aan- en afgevoerd wordt. In het stembureau hangen ook van die molen ventilatoren aan het plafond die we gebruiken in plaats van de airco in het geval het binnen te warm zou gaan worden.

De vraag is of dit volgens de richtlijnen is.

Vandaag heeft de minister van BZK op basis van een advies van het RIVM een kader afgegeven voor de inrichting van stemlokalen bij verkiezingen. T.a.v. ventilatie is de richtlijn:

De stemlokalen moeten in ieder geval volgens de eisen van het Bouwbesluit die van toepassing zijn op het gebouw (bestaand of nieuwbouw) en de gebruiksfunctie worden geventileerd. Met ventilatoren wordt zowel het afvoeren van vuile lucht als het aanvoeren van verse buitenlucht bedoeld. Bij twijfel of het aanwezige ventilatiesysteem aan het Bouwbesluit voldoet moet advies daarover worden ingewonnen bij een onafhankelijk expert en bespreek eventueel wat de mogelijkheden zijn om het stemlokaal

adequaat te ventileren. Lucht indien mogelijk op de verkiezingsdag regelmatig gedurende 10 tot 15 minuten door ramen en deuren tegen elkaar open te zetten. Zie voor meer info: <https://ici.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19>.

Dit is voor Sint Eustatius echter niet toereikend omdat het Bouwbesluit niet van toepassing is in Caribisch Nederland en het BES-Bouwbesluit hier geen soelaas biedt. Bij navraag gaf het RIVM aan:

Het RIVM advies op het gebied van ventilatie is om bestaande regelgeving en richtlijnen te volgen. Van belang is dat met ventileren luchtverversing (met verse buitenlucht) wordt bedoeld. Airco's en ventilatoren zijn geen onderdeel van ventilatie.

Een airco kan wel worden gebruikt, zo lang een luchtstroom van persoon naar persoon in een ruimte wordt vermeden. Zie hiervoor ook het advies in het [Hitteplan](#). Daarnaast moet er tegelijkertijd ook luchtverversing plaatsvinden door kieren, roosters of mechanische ventilatiesystemen. Het advies in [Ventilatie en COVID-19](#) kan, los van het advies over het Bouwbesluit, nuttig zijn om door te nemen voor de adviezen over luchtstromen.

Daarmee kan ik nog steeds niet goed aangeven aan Sint Eustatius of hun voorgenomen maatregelen daarmee in lijn zijn. Hopelijk kun jij hier nog op korte termijn aanvullend licht op schijnen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directie Democratie en Bestuur
DG Bestuur, Ruimte en Wonen
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
.....

T 5.1.2e
5.1.2e [@minbzk.nl](mailto:5.1.2e@minbzk.nl)